

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 48g/2023

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 68 alin. (10) din Legea
insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012

CHIȘINĂU

26 octombrie 2023

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlii Nicolae ROȘCA, *Președinte*,
dnei Domnica MANOLE,
dnei Liuba ȘOVA,
dlii Serghei ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dnei Dina Musteața, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 27 februarie 2023,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 26 octombrie 2023, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 68 alin. (10) din Legea insolvențabilității, cu referire la omisiunea de a reglementa modul de contestare a încheierilor adoptate în privința contestațiilor formulate împotriva măsurilor luate de administrator/lichidator și a omisiunii de a reglementa o cale de atac, ridicată de dl Nicolae Bostan, administrator al insolvențabilității, în dosarul nr. 2i-1346/2018, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl judecător Gheorghe Mîțu de la Judecătoria Chișinău, sediul central, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Prin Hotărârea Curții de Apel Economice din 17 noiembrie 2009 a fost intentat procesul de insolvențabilitate în privința SRL „Fave CV-Construction”.

4. Prin Hotărârea Curții de Apel Chișinău din 19 iulie 2013 a fost confirmat planul procedurii de restructurare.

5. Pe parcursul procesului de insolvențabilitate, mai mulți creditori au formulat contestații împotriva măsurilor luate de administratorul insolvențabilității.

6. La 7 februarie 2023, dl Nicolae Bostan a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 68 alin. (10) din Legea insolvențabilității, cu referire la omisiunea de a reglementa modul de contestare a încheierilor adoptate în privința contestațiilor formulate împotriva măsurilor luate de administrator/lichidator și a omisiunii de a reglementa o cale de atac.

7. Prin Încheierea din 20 februarie 2023, Judecătoria Chișinău, sediul central, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 119 Folosirea căilor de atac

„Împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și organele de stat competente pot exercita căile de atac, în condițiile legii.”

9. Prevederile relevante ale Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012 sunt următoarele:

Articolul 68 Exercitarea de către administrator/lichidator a atribuțiilor

„(1) Administratorul/lichidatorul își exercită atribuțiile cu diligența unui bun profesionist, acționând pe propria răspundere.

(2) În procedura de insolvență, procedura falimentului sau procedura de restructurare, acțiunile administratorului/lichidatorului sunt orientate spre păstrarea, majorarea și valorificarea cât mai eficientă a masei debitoare prin toate mijloacele legale disponibile, pentru executarea cât mai deplină a creanțelor creditorilor.

[...]

(10) Reprezentantul debitorului, orice creditor pot face contestație împotriva măsurilor luate de administrator/lichidator. **Instanța de insolvență va soluționa contestația în termen de 10 zile de la înregistrare, cu citarea contestatorului, a administratorului/ lichidatorului și a comitetului creditorilor, având dreptul să suspende, la cererea contestatorului, executarea măsurii contestate.**

[...]”.

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

10. Autorul excepției menționează că legislatorul a omis să reglementeze clar, accesibil și previzibil modul în care instanțele de insolvență urmează să examineze contestațiile împotriva măsurilor luate de administrator/lichidator. Autorul excepției susține că norma contestată nu instituie o cale de atac împotriva încheierii de soluționare a contestațiilor formulate de creditorii sau de reprezentantul debitorului. Astfel, dacă printr-o încheiere instanța admite contestațiile înaintate de reprezentantul debitorului sau creditorii împotriva unor măsuri ale administratorului insolvenței,

administratorul nu poate formula un recurs. Prin urmare, autorul consideră că această omisiune încalcă dreptul la apărare al administratorului/lichidatorului.

11. Autorul sesizării pretinde că dispozițiile contestate sunt contrare articolelor 20, 21, 23, 26, 54 și 119 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

12. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

13. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea insolvenței, ține de competența Curții Constituționale.

14. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

15. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolul 68 alin. (10) din Legea insolvenței. După cum rezultă din sesizare, mai mulți creditori au formulat contestații împotriva acțiunilor administratorului insolvenței. Prin urmare, Curtea admite că norma contestată ar putea fi aplicată la examinarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate. Curtea constată că articolul 68 alin. (10) a mai constituit anterior obiect al controlului constituționalității prin prisma altor critici de neconstituționalitate (DCC nr. 2 din 16 ianuarie 2020; DCC nr. 9 din 31 ianuarie 2023).

16. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că omisiunea legislativă poate constitui obiect de examinare al Curții Constituționale dacă aceasta afectează un drept fundamental (a se vedea, în acest sens, HCC nr. 12 din 6 aprilie 2021, § 35). Astfel, Curtea va analiza, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea HCC nr. 12 din 6 aprilie 2021, § 29; HCC nr. 16 din 20 mai 2021, § 31).

17. Curtea reține că autorul sesizării a menționat incidența articolelor 20 (*accesul la justiție*), 21 (*prezumția nevinovăției*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*), 26 (*dreptul la apărare*), 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) și 119 (*folosirea căilor de atac*) din Constituție.

18. Curtea a notat în jurisprudența sa că articolele 23 și 54 din Constituție nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabile, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale (a se vedea DCC nr. 90 din 15 iunie 2021, § 23).

19. Cu referire la incidența articolului 21 din Constituție, autorul nu a oferit argumente care să demonstreze caracterul contradictoriu al prevederilor contestate în raport cu normele constituționale. Curtea reține că simpla enumerare a normelor constituționale, în lipsa argumentelor care ar fundamenta pretinsa relație de contrariedade a dispozițiilor legale criticate față de acestea, nu poate fi considerată o veritabilă critică de neconstituționalitate (a se vedea DCC nr. 46 din 1 aprilie 2021, § 16; DCC nr. 65 din 13 mai 2021, § 17).

20. Cu privire la incidența articolelor 20, 26 și 119 din Constituție, Curtea menționează că aceste articole devin incidente atunci când unei persoane îi este restricționat dreptul de a contesta un act care îi afectează drepturile și libertățile fundamentale.

21. În această cauză, Curtea constată că autorul sesizării menționează, în calitatea sa de administrator de insolabilitate, că este lipsit de dreptul de a formula un recurs împotriva încheierii cu privire la contestarea măsurilor dispuse de el în cadrul procesului de insolabilitate. Curtea notează că omisiunea în discuție nu afectează în mod direct drepturile și libertățile fundamentale ale administratorului insolabilității, de vreme ce acesta nu acționează în interes personal, ci în interesul bunei desfășurări a întregii proceduri (DCC nr. 152 din 19 octombrie 2021, § 21). Prin urmare, o eventuală contestație împotriva măsurilor luate de administrator/lichidator nu-i poate afecta drepturile și libertățile în mod personal. Așadar, Curtea reține că pretinsa problemă de constituționalitate pe care o ridică autorul sesizării nu-l vizează în mod direct.

22. Curtea subliniază că poate verifica constituționalitatea prevederilor contestate dacă soluția sa poate fi favorabilă situației autorului excepției. În caz contrar, acest instrument devine o *actio popularis*, pierzându-se, în aceste condiții, caracterul concret și efectiv al excepției. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că excepția de neconstituționalitate nu manifestă doar o funcție preventivă, ci și una reparatorie, pentru că ea privește, în primul rând, situația concretă a părții lezate în drepturile sale prin norma criticată. De invocarea unei excepții de neconstituționalitate trebuie să profite, în primul rând, autorul acesteia (DCC nr. 51 din 19 aprilie 2022, § 29; DCC nr. 54 din 19 aprilie 2022, § 32).

23. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g) și 140 din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 68 alin. (10) din Legea insolabilității, cu referire la omisiunea de a reglementa modul de contestare a încheierilor adoptate în privința contestațiilor formulate împotriva măsurilor luate de administrator/lichidator și a omisiunii de a reglementa o cale de atac, ridicată de administratorul insolabilității, dl Nicolae Bostan, în dosarul nr. 2i-1346/2018, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Nicolae ROȘCA

Chișinău, 26 octombrie 2023
DCC nr. 138
Dosarul nr. 48g/2023